

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 5 sept. 1962

*'s Morgens te 10 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President De Quay en de Ministers Van Aartsen, Beerman, Klompé, Korthals, Luns (punten 2 - 5), Marijnen, De Pous, Toxopeus, Veldkamp, Visser en Zijlstra (afwezig is Minister Cals).

Voorts zijn aanwezig de Staatssecretarissen Bot (punt 3), Van Houten, De Jong (punt 3) en Schmelzer (punten 1, 2 en 4).

Secretaris: J. Middelburg.

3. *Nieuw-Guinea* (Zie notulen MR 3/4 september 1962.)

Staatssecretaris *Bot* brengt in het kort verslag uit over zijn bezoek aan Nieuw-Guinea. Met betrekking tot het blijven van Nederlanders in Nieuw-Guinea na 1 oktober zijn twee punten van groot belang, nl. hun veiligheid en de materiële voorzieningen. Wat de veiligheid betreft heeft spreker met generaal Rikhye gesproken en in New York met Narasimhan, Rolz Bennet en Stavropoulos. In New York is men vast besloten ernaar te streven de overneming van het bestuur door de VN tot een succes te maken. Spreker is echter pessimistisch uit New York teruggekeerd, aangezien nog niemand is aangewezen die op 1 oktober VN-administrateur zal moeten zijn, terwijl ook van de 18 topfunctionarissen nog niemand bekend is. Spreker heeft voorgerekend, dat de voorbereiding van deze mensen voor hun functie tenminste drie weken zal vergen, terwijl ook op financieel en economisch gebied geruststellende VN-mededelingen dringend noodzakelijk zijn. Hij heeft er voorts op gewezen, dat het welslagen van het UNTEA-bestuur afhangt van wat men in de komende dagen en weken doet. Op Nieuw-Guinea zag het er bijzonder somber uit. Het defaitisme aan de top van het bestuur is groot. De Gouverneur en de verschillende diensthooften twijfelen in het algemeen zelf aan de mogelijkheid verbetering in de situatie te brengen. De animo bij de Nederlandse ambtenaren om na 1 oktober te blijven was gering. Door overplaatsingen zal men moeten trachten de belangrijkste functies te vervullen. Men is thans bezig aan de opstelling van de Unteabegroting. Spreker heeft voorts ruim drie uur met de Nieuw-Guineeraad gesproken, waarbij hij erop aangedrongen heeft, dat de leden zullen tonen wat zij waard zijn en geen onberaden stappen doen. Men heeft wel geluisterd, maar spreker weet toch niet wat men precies in zijn schild voert. Als de VN niet snel een aantal beslissingen neemt, zou Nederland wellicht de VN in gebreke moeten stellen, omdat zij niet tijdig de onmisbare voorbereidingen hebben getroffen voor de overneming van het bestuur over Nieuw-Guinea. Generaal Rikhye drong erop aan, dat de Nederlandse officieren van het Papoeavrijwilligerscorps voorlopig in functie blijven, terwijl hij voorts 50 politie-inspecteurs vroeg. De politieambtenaren, die steeds Indonesische infiltranten hebben moeten opjagen, voelen weinig voor een langer verblijf op Nieuw-Guinea.

Minister *Luns* merkt op, dat noch het Nederlandse kabinet noch Staatssecretaris *Bot* een begin van schuld hebben met betrekking tot stagnaties en eventuele chaos op Nieuw-Guinea. Onzerzijds is steeds op dit gevaar gewezen, maar Nederland is door de Verenigde Staten en de Verenigde Naties in dit tijdschema gedrongen. De datum van overdracht op 1 oktober is belachelijk, maar de Nederlandse argumenten heeft men weggevaagd.

De *Minister-President* is van oordeel, dat van Nederlandse zijde toch geprobeerd moet worden een chaos te vermijden; daartoe zal men moeten aanmoedigen, dat Nederlandse functionarissen na 1 oktober aanblijven, als zij niet te grote risico's lopen en indien de VN dit nadrukkelijk verzoeken.

Staatssecretaris *Bot* deelt mede, dat in New York erop werd aangedrongen, dat Nederland ermee akkoord zou gaan, dat tot 31 december de Amerikaan Bunker als VN-

administrateur zou worden aangewezen. Minister *Luns* wijst erop, dat Bunker voor hem volstrekt onaanvaardbaar is. Minister *Zijlstra* acht het in het belang van de Papoeabevolking, dat zo snel mogelijk een administrateur van de VN wordt aangewezen.

Minister *Luns* stelt na enige verdere discussie voor een telegram te zenden, waarin als kandidaten voor VN-administrateur o.a. worden genoemd: Generaal Rikhye, de diplomaat Entezam van Perzië, en VN-functionaris Bunche, de Amerikaan Bohlen en twee diplomaten van de Brazzavillelanden. De *Raad* stemt hiermede in.

De *Minister-President* heeft een brief ontvangen van het Kamerlid Scheps, waarin deze een beroep op de Regering doet om de Ambonezen op Nieuw-Guinea, die aanhangers zijn van de Republiek der Zuid-Molukken, naar Nederland over te brengen. Staatssecretaris *Bot* merkt op, dat dit op enige duizenden personen slaat. In een uitvoerig telegram heeft hij te kennen gegeven dat deze, behalve wellicht enkele geëxponeerde bestuursleden, niet naar Nederland moeten komen. Alleen de maatschappelijke Nederlanders die voldoende affiniteit met Nederland hebben kunnen hierheen komen. Voorts personen voor wie naar het oordeel van de betrokken Resident levensgevaar bestaat. De *Raad* stemt ermede in, dat de bedoelde Ambonezen niet van Nieuw-Guinea naar Nederland zullen overgaan.

Minister *Visser* brengt met verwijzing naar zijn aantekening (d.d. 5 september) inzake de uitbreiding van het Nieuw-Guinea herinneringskruis de vraag in bespreking of dit kruis ook aan de Papoeamilitairen zal worden uitgereikt. In de Kamercommissie werd van de kant van de oppositie betoogd, dat door uitreiking van dit kruis aan de leden van het Papoeavrijwilligerscorps deze militairen na de overdracht van het bestuur aan Indonesië in gevaar zouden komen. Spreker meent echter, dat als zij in gevaar komen dit reeds het gevolg is van hun dienstneming in dit corps. Bovendien is de voorbereiding van de uitreiking van dit kruis al zover gevorderd, dat bezwaarlijk van uitreiking aan de Papoea's kan worden afgezien. De *Raad* verklaart zich ermede akkoord, dat dit kruis ook aan de militairen van het Papoeavrijwilligerscorps wordt uitgereikt.

De *Minister-President* stelt voor, dat bij de behandeling van het goedkeuringsontwerp van de overeenkomst inzake Nieuw-Guinea in de Kamer zoveel mogelijk ministers alsmede de betrokken staatssecretarissen aanwezig zijn. De *Raad* stemt hiermede in.

Minister *Toxopeus* heeft de vraag gekregen of er nog een nota van wijziging komt in verband met het nader bericht, dat bij de stemming in de Nieuw-Guineeraad slechts veertien leden aanwezig waren, terwijl het quorum vijftien bedroeg.

De *Minister-President* sluit de bespreking over Nieuw-Guinea af met woorden van waardering voor Staatssecretaris *Bot* voor de wijze, waarop hij op zijn reis een moeilijke taak heeft volbracht.

- - -